

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΤΟΥ Κ. ΜΠΡΑΟΥΝ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΠΟΥ ΕΡΩΤΕΥΘΗΚΑΝ ΤΑ ΜΟΝΤΕΛΛΑ ΤΟΥΣ

(Ο Ραφαήλ και η Ιωάννα της Αραγώνος.— Ο Δαυίδ και η κ. Ρεκαμιέ.

ΚΑΠΟΙΑ μέρα, η πριγκήπισσα Ιωάννα της Αραγώνος κάλεσε στο μεγαλοπρεπές ανάκτορό της — της Νεαπόλεως— τον μεγάλο ζωγράφο Ραφαήλ, για να της κάνει το πορτραίτο.

Ήταν μια περίφημη καλλονή της εποχής της, η πριγκήπισσα. Κόρη του Φερδινάνδου της Αραγώνος και δούκως της Μοντάλτε, είχε παντρευτή από έρωτα τον λαμπρό πρίγκηπα-στρατάρχη Ασκάνιο Κολόννα, της φημισμένης Ιταλικής οικογενείας των Κολόννα.

Ο Ραφαήλ άκουσε μ' ένθουσιασμό την παράκλησι της γοητευτικής πριγκήπισσης. Κι' άρχισε πρώτα να ζωγραφίζει το υπέροχο κεφάλι του «μοντέλλου» του. Άλλά δέν πρόλαβε να προχωρήσει και προς τον λαιμό και προς το υπόλοιπο σώμα, γιατί ο τσαχπίνης θεός της Αγάπης άρχισε να σκανδαλίζει την καρδιά του μεγάλου ζωγράφου.

Πραγματικώς, η Ιωάννα της Αραγώνος ήταν μια γυναικεία καλλονή άκατανίκητης έλκυστικότητας. Τά άφθονα χρυσά μαλλιά της, τά ιδεώδους τελειότητας χέρια της, τά λεπτά και κανονικώτατα χαρακτηριστικά του προσώπου της, θάμπωναν και σαγηνεύαν τον παρατηρητή. Προσθέστε σ' αυτά, ότι η πριγκήπισσα ήταν υπόδειγμα σεμνότητας και συζυγικής άρετης και θά συμφωνήσετε μαζί μας ότι πραγματικώς ήταν μια πολύ επικίνδυνη ύπαρξις για τους ξετρελλαμένους θαυμαστές της!

Άλλά ο Ραφαήλ δέν ήταν μονάχα ένας διάσημος και μεγαλοφυής καλλιτέχνης. Ήταν άκόμα κι' ένας πολύ τίμιος άνθρωπος. Γι' αυτό, μάλιστα ένοιωσε την καρδιά του αίχμαλωτισμένη απ' το θελκτικό κι' επικίνδυνο μοντέλλο του, δέν άφησε να παρασυρθή από το αίσθημά του. Άπεινότητας έπαψε να την ζωγραφίζει. προφασίστηκε διάφορες δΐθεν σοβαρές υποθέσεις του, κάλεσε τον διάσημο επίσης συνεργάτη του Ζύλ Ροαίν και του ανέθεσε ν' αποτελειώσει το πορτραίτο της πριγκήπισσης!!

Το υπέροχο αυτό πορτραίτο βρίσκεται σήμερα στο μουσείο του Λούβρου. Άποτελεί άληθινό στολίδι του μουσείου.

Κι' όσοι επισκέπται το βλέπουν —τόσο τέλειο και τόσο επιβλητικό— είνε αδύνατο να παντασθούν, ότι το κεφάλι είνε έργο του Ραφαήλ και το υπόλοιπο σώμα έργο του Ροαίν. Νομίζει κανένας ότι άλόκληρος ο πίναξ βγήκε απ' το πινέλλο ενός και μόνου μεγαλοφυούς καλλιτέχνου!

* * *

Άς έρθουμε τώρα στο επίσης περιπετειώδες πορτραίτο της κυρίας Ρεκαμιέ, το όποιο έγινε κυριολεκτικώς «τΐ συνεργασία πολλών... ζωγράφων», δίχως, ωστόσο, να τΐ άποτελειώσει κανένας τους!

Είνε διάσημος στην Ιστορία η κυρία Ρεκαμιέ, πρό πάντων για τρεις λόγους: Πρώτα, για την άσυνήθιστη —στην εποχή της— συζυγική άρετή της, ύστερα για την υπέροχη καλλονή της και τέλος για την μεγάλη της μόρφωσι και άντίληψι.

Η νεαρή λοιπόν και τόσο γοητευτική γυναίκα, ανέθεσε στον ζωγράφο Δαυίδ —στο ύψιστο σημείο της καλλιτεχνικής δόξης του τότε— να της κάνει το πορτραίτο. Ο Δαυίδ, ο όποιος λάτρευε άπελπισμένα, όπως και τόσοι άλλοι, την άπρόσιτη ξε αίτίας της άγνότητός της γυναίκα αυτή δέχτηκε μ' ένθουσιασμό και με λαχτάρα την πρόσκλησί της. Και το προκαταρκτικό «σκιτσάρισμα» του πορτραίτου άρχισε γοργά.

Ο μαίτρ τοποθέτησε την κυρία Ρεκαμιέ μισοξαπλωμένη σ' ένα ντιβάνι. Ίης έδωσε τέτοια νοχελή πόζα, ώστε ένάμωνε περισσότερο έτσι η όμορφιά του προσώπου κ' η χαριτόβρυτη σωματική τελειότης του έκλεκτου αυτού μοντέλλου. Συγχρόνως, κι' επειδή ο Δαυίδ ήταν ένας άνυπέρθλητος προσωπογράφος μονάχα, κάλεσε ως συνεργάτη τον νεαρό τότε —και διάσημο επίσης κατόπιν ζωγράφο— Ένγκρ, για να ζωγραφίσει εκείνος τά έπιπλα και το ντιβάνι του σαλονιού.

Η έργασία προχωρούσε γρήγορα. Το σκιτσάρισμα του γοητευτικού μοντέλλου απ' τον Δαυίδ και των έπιπλων απ' τον Ένγκρ, είχε πειά τελειώσει. Έμεινε τώρα να έλαιοχρωματισθή το όλο σκίτσο, για να ζωγραφιστή κατόπιν ο πίναξ με τά κανονικά χρώματά του.

Άλλά οί δυο διάσημοι συνεργάται άρχισαν ν' άργοπορούν έπίτηδες —άλλά κι' άδικαιολόγητα!— στον προκαταρκτικό αυτόν έλαιοχρωματισμό του μισοτελειωμένου πίνακος. Τους έπιανε άπελπισία, όσο σκεπτόντουσαν με το άποτελείωμα του έργου των, θάχαναν πειά την, έστω και «πλατωνική», καθημερινή συντροφιά της πανέμορφης κι' ένάρετης εκείνης γυναίκας. Και γι' αυτό, σαν να ήσαν συνεννοημένοι, άρχισαν κ' οί δυο τους να άργοπορούν όσο μπορούσαν τΐ συνέχισι του πορτραίτου!

Η κυρία Ρεκαμιέ όμως, ήταν επίσης τόσο έξυπνη, όσο κι' ώραία. Δέν άργησε, λοιπόν, να καταλάβη το σχέδιο των δυο πονηρών —κι' έρωτοχτυπημένων μαζί της— ζωγράφων. Και για να τους δείξη με λεπτότητα, ότι έπρεπε να τελειώνουν έπιτέλους —για το καλό της και για το καλό τους!— κάλεσε κρυφά τον νεαρό ζωγράφο Ζεράρ, μαθητή άκόμη τότε του Δαυίδ, και του ανέθεσε ν' αποτελειώνη αυτός, όσα άφηναν έπίτηδες μισοτελειωμένα κάθε φορά οί δυο άλλοι ζωγράφοι!

Φυσικά, τόσο ο Δαυίδ, όσο κι' ο Ένγκρ, άντελήφθησαν άμέσως το «κόλπο» της κυρίας Ρεκαμιέ. Και τόσο θύμωσαν, τόσο πόνεσε η έρωτευμένη καρδιά τους απ' το «πλάγιο μάθημα» αυτό, ώστε έφυ-

γαν δίχως ν' άποχαιρετήσουν τΐ σκληρή άγαπημένη των, και δίχως πειά να ξαναπατήσουν το πόδι των στο μέγαρό της...

Το πορτραίτο έμεινε μισοτελειωμένο. Ο Ζεράρ, σαν εύσυνείδητος καλλιτέχνης, δήλωσε καθαρά ότι ποτέ δέν θά τολμούσε να συμπληρώση —με τά κανονικά χρώματά του πειά— το μισοτελειωμένο έργο του υπέροχου διδασκάλου του. Έπίσης την ίδια στάσι —πόσο άσυνήθιστη στην εποχή μας!— τήρησαν κι' άλλοι εύσυνείδητοι καλλιτέχνησι στην σχετική πρότασι της κυρίας Ρεκαμιέ...

Έτσι, το πορτραίτο της έμεινε μέχρι σήμερα σαν ένα άπλο «προσχεδιάσμα» και βρίσκεται τώρα στο μουσείο του Λούβρου. Τόση «ψυχή» όμως έβαλε σ' αυτό το προσχεδιάσμα ο υπέροχος Δαυίδ, ώστε όλοι οί τεχνοκρίται εύλογούν το έπεισόδιο εκείνο, χάρις στο όποιο δέν φορτώθηκε με βαρειά και παχειά χρώματα η άσύγκριτη και χαριτόβρυτη λεπτότης του μισοτελειωμένου αυτού έργου!

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Θά μιλήσουμε για άλλους διασήμους ζωγράφους, πού έρωτεύθηκαν τά μοντέλλα τους.

Το μισοτελειωμένο πορτραίτο της κυρίας Ρεκαμιέ...